

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Michaely Bejčkové a Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **Ing. I. M., DiS.**, zast. Mgr. Drahomírou Kouteckou, advokátkou se sídlem nám. Míru 336, Litvínov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5 - Smíchov, proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 2. 2016, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 16. 1. 2017, čj. 42 Ad 1/2016-41,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně podala dne 26. 10. 2015 k OSSZ Příbram žádost o zvýšení stupně invalidity z druhého na třetí stupeň pro zhoršení celkového zdravotního stavu. Žádost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 4. 1. 2016, neboť dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobkyně nadále odpovídal invaliditě druhého stupně podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Žalovaná pak rozhodnutím uvedeným v záhlaví zamítla námitky, které žalobkyně proti rozhodnutí OSSZ podala.

[2] Žalobou ze dne 5. 4. 2016 se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalované. Krajský soud si vyžádal posudek od posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, ze kterého plyne, že zdravotní stav žalobkyně lze podřadit pod druhý stupeň invalidity, ne však pod stupeň třetí. Soud proto žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost žalobkyně a vyjádření žalované

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Krajský soud se podle stěžovatelky nevypořádal s jejím tvrzením, že žalovaná pro svůj závěr neshromáždila dostatek podkladů a vycházela pouze z lékařských posudků o invaliditě; skutková podstata, z níž žalovaná vycházela, tak byla v rozporu se spisem (k tomu stěžovatelka odkázala na argumentaci v žalobě). Proto měl soud napadené rozhodnutí zrušit, nikoliv vyžádat si posudek od posudkové komise.

[5] Stěžovatelka spatřuje nesprávné posouzení právní otázky v tom, jak se soud vypořádal s její námitkou, že systém posuzování míry poklesu pracovní schopnosti podle vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, není v souladu s ústavním pořádkem. Soud argumentoval usneseními Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2013, sp. zn. IV. ÚS 1821/13, a ze dne 28. 1. 2014, sp. zn. IV. ÚS 4487/12, tato judikatura však není přiléhavá, neboť ani v jednom z usnesení Ústavní soud neposuzoval soulad vyhlášky s ústavním pořádkem.

[6] Podle stěžovatelky nesplňuje posudek posudkové komise požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti, neboť se komise nevypořádala se skutečnostmi, které stěžovatelka namítala. Konkrétně jde o rozpor mezi lékařskými zprávami, podle kterých stěžovatelčin stav znemožňuje jakoukoliv soustavnější činnost (stěžovatelka nesnese neměnnou polohu, stání ani sezení, některé denní aktivity jsou značně omezeny), a závěrem komise, že stěžovatelka je schopna výkonu pracovní činnosti, byť s četnými omezeními. Stěžovatelka se však domnívá, že nemožnost jakékoliv soustavnější činnosti nutně vylučuje schopnost vykonávat jakoukoliv pracovní činnost. Podle krajského soudu však tento rozpor nesnižuje přesvědčivost posudku. Stěžovatelka se od krajského soudu nedozvěděla, jak dospěl k závěru, že komise hodnotila její zdravotní stav komplexně a že přihlédla k obtížím, které namítala. Soud také na jednom místě odůvodnění uvedl, že stěžovatelka dosáhla vzdělání v oboru management cestovního ruchu, na dalším, že dosažená kvalifikace je pro posouzení poklesu pracovní schopnosti klíčová; současně v odůvodnění konstatoval, že stěžovatelka byla správně posuzována k výkonu profese v oboru bankovnictví. Tuto část odůvodnění považuje stěžovatelka za nepřezkoumatelnou.

[7] Žalovaná ve vyjádření setrvala na svých závěrech a navrhla, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] NSS se zcela ztotožňuje s právním hodnocením, které vyčerpávajícím způsobem provedl krajský soud. Stěžovatelka v kasační stížnosti spíše opakuje svá tvrzení z předchozího soudního řízení a nepřednesla žádné argumenty, které by mohly závěry krajského soudu zpochybnit. NSS proto jen krátce tyto závěry shrne.

[10] Nelze přisvědčit stěžovatelce, že krajský soud měl zrušit rozhodnutí žalované a neměl si vyžadovat posudek posudkové komise. Zde je nutno uvést, že podle zákona

pokračování

č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je okresním správám sociálního zabezpečení svěřeno posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů v rozsahu stanoveném tímto zákonem (fakticky v prvním stupni). V případech sporných, kdy je u soudu podána žaloba proti rozhodnutí žalované ve věci dávek podmíněných nepříznivým zdravotním stavem, je posouzení tohoto zdravotního stavu svěřeno Ministerstvu práce a sociálních věcí (ve druhém stupni), které za tím účelem zřizuje posudkové komise. To, že se případem zabývá též posudkový orgán na vyšší odborné úrovni, zaručuje vyšší úroveň a objektivitu posouzení i proto, že posudkové orgány nejsou ve vztahu podřízenosti či nadřízenosti (viz rozsudek NSS ze dne 30. 11. 2009, čj. 4 Ads 81/2009-46). Stěžovatelka v řízení o žalobě namítala, že skutková podstata, ze které vycházela žalovaná, byla v rozporu se spisem (konkrétně uvedla lékařskou zprávu MUDr. Š., CSc., resp. MUDr. N., podle které stěžovatelka splňuje podmínky plné invalidity). Je však právě úkolem posudkové komise, aby případný rozpor mezi lékařskými zprávami a závěry žalované odhalila a „napravila“ ve svém posudku, na jehož základě pak rozhoduje soud. Krajský soud nijak nezpochybňoval odbornost lékařů, kteří byli autory lékařských zpráv. Vysvětlil stěžovatelce, že jejich odbornost spočívá v posouzení zdravotního stavu, nemají však dostatečnou odbornost v oboru posudkového lékařství, proto nemohou činit závěry o míře poklesu pracovní schopnosti. Takovou odbornost mají právě lékaři, kteří působí v posudkové komisi a kteří hodnotí zdravotní stav posuzovaného ve vztahu k tomu, zda a jak může posuzovaný vykonávat při svém postižení určitý druh pracovní činnosti.

[11] Posudek posudkové komise má v soudním řízení stěžejní význam, a proto je důležité, aby byl úplný a přesvědčivý. Pokud posudek tyto požadavky splňuje, je zpravidla v soudním řízení rozhodujícím důkazem. Posudek je úplný a přesvědčivý, jestliže se posudková komise vypořádá se všemi rozhodujícími skutečnostmi, s potížemi, které posuzovaná osoba uvádí, a obsahuje-li posudek náležité zdůvodnění posudkových závěrů tak, aby byl přesvědčivý též pro soud, který nemá dostatek odborných medicínských znalostí, a je proto na posudek při svém rozhodování odkázán.

[12] Ve shodě s krajským soudem pokládá i NSS posudek ze dne 28. 11. 2016 za úplný, objektivní a do té míry přesvědčivý, že spolehlivě prokazuje, že stěžovatelka k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí nesplňovala podmínky invalidity třetího stupně ve smyslu § 39 odst. 2 písm. c) zákona o důchodovém pojištění. Posudková komise vycházela jak z lékařských zpráv (datovaných od 9. 11. 2015 do 27. 6. 2016), tak z osobního neurologického vyšetření stěžovatelky ze dne 28. 11. 2016. S konkrétními námitkami stěžovatelky ohledně jejího zdravotního stavu (ulcerózní kolitida, migrény, velká únava, časté záněty spojivek) se sice komise mohla vypořádat vhodněji než pejorativně vyznívajícím pojmem *„subjektivní stesky a představy o závažnosti zdravotního stavu“*, nic to ovšem nemění na skutečnosti, že tyto zdravotní komplikace nemají na stěžovatelčin zdravotní stav takový vliv, aby na jejich základě mohla být zařazena do třetího stupně invalidity. Posudková komise tyto méně závažné potíže vzala v potaz při stanovení procentní výměry poklesu pracovní schopnosti v tom směru, že výsledný pokles dosáhl maximální míry −60 % (oproti míře −50 %, k níž dospěla žalovaná v rozhodnutí o námitkách). To však stěžovatelce již zevrubně vysvětlil krajský soud na straně 6 ve druhém odstavci a v posledním odstavci straně 8, přesahujícím na stranu 9 rozsudku.

NSS proto nesouhlasí se stěžovatelkou, že není zřejmé, jak krajský soud dospěl k závěru, podle nějž posudková komise zhodnotila její zdravotní stav komplexně a s ohledem na ostatní zdravotní obtíže.

[13] Je pravda, že i krajským soudům přísluší posuzovat konflikt právních norem běžného a ústavního práva. Krajský soud se však s námitkou poukazující na neústavnost vyhlášky o posuzování invalidity vypořádal pečlivě a přesvědčivě. Dospěl k závěru, že vyhláška je v souladu s ústavním pořádkem, neboť umožňuje spravedlivě vzít v úvahu různá zdravotní postižení osob ve vztahu k posuzování stupně invalidity a s tím související výší invalidního důchodu. Proto nepochybil tím, že vyhlášku použil. NSS souhlasí se stěžovatelkou, že usnesení Ústavního soudu, na která krajský soud v rozsudku odkazoval, se nezabývala souladem vyhlášky o posuzování invalidity s ústavním pořádkem. To však neznamená, že vlastní úvaha krajského soudu o její ústavnosti či neústavnosti neobstojí. I v tomto bodě se pak NSS ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že zmíněná vyhláška není v rozporu s ústavním pořádkem, a pro stručnost odkazuje na odůvodnění v jeho rozsudku.

[14] Namítaný rozpor spočívající v tom, že soud zmiňoval na různých místech rozsudku různé obory, ve kterých je stěžovatelka kvalifikována, nemá žádný vliv na zákonnost rozsudku, nehledě na to, že NSS takový rozpor neshledal. Krajský soud totiž uvedl v posledním odstavci na straně 4 rozsudku, že stěžovatelka dosáhla kvalifikace v oboru bankovnictví, které si doplnila vzděláním v oboru managementu cestovního ruchu, tzn. informace o vzdělání stěžovatelky je obsažena na jednom místě. Na dalším místě pak soud uvedl, že komise posuzovala stav stěžovatelky „*k výkonu profese v oboru bankovnictví a obecně k výkonu profesí v administrativě*“ (podtržení doplnil NSS). Krajský soud nijak nezaměňoval obory, ve kterých je stěžovatelka kvalifikována, neboť oba poskytují předpoklady pro výkon pracovní činnosti administrativního charakteru, což je obecnější pojem. Stěžovatelkou dosažená kvalifikace je proto pro posouzení poklesu pracovní schopnosti klíčová v tom smyslu, že díky vzdělání v oboru bankovnictví i v oboru managementu cestovního ruchu má určitý potenciál pro výkon různých činností administrativní povahy. Předpokládá se u ní proto, že tyto její dovednosti mohou usnadnit případné zaučení či rekvalifikaci pro další administrativní činnosti, které by mohla při svém postižení vykonávat, alespoň ve zkráceném pracovním úvazku. NSS nezlehčuje stěžovatelčin zdravotní stav a je si vědom, že najít vhodné zaměstnání pro ni může být obtížné. Zároveň to však – právě s ohledem na výše zmíněné vzdělání – není nemožné.

[15] NSS má za to, že krajský soud ve svém rozsudku vypořádal stěžovatelčiny námitky dostatečně a srozumitelně, a se závěry krajského soudu se ztotožňuje. Neshledal proto důvody pro zrušení jeho rozsudku.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] NSS proto zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., věty poslední.

[17] O náhradě nákladů řízení rozhodl NSS v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá tak právo na náhradu nákladů řízení; žalované pak v řízení nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

pokračování

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. února 2018

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu